

А. С. Ревунець, Г. П. Грищук, кандидати ветеринарних наук, доценти

Я. Ю. Веремчук, кандидат ветеринарних наук, старший викладач

Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир

e-mail: vetveremchuk@gmail.com

КОРЕКЦІЯ СТАТЕВИХ ЦИКЛІВ У НЕПЛІДНИХ КОРІВ

Вступ. На сьогодні для відновлення і корекції статевого циклу у корів, поряд із лікарськими препаратами, широкого застосування набули біологічно активні речовини, тканинні препарати тощо [1–3]. Академік В. П. Філатов [7], працюючи над теорією про біогенні стимулятори, з'ясував, що відокремлені від організму тканини, протягом певного періоду продовжують свою життєдіяльність, адаптуючись до нових умов утворюють біологічно активні речовини високої фізіологічної активності [3].

Однак достеменно невивченими залишаються зміни в статевому апараті тварин в різні періоди фізіологічного стану організму і при патології в зоні Лісостепу Житомирщини, тому для корекції статевого циклу неплідних корів ми використали тканинні препарати, як біогенні стимулятори тваринного походження, що мають впливна організмв цілому та статеву систему зокрема.

Мета дослідження –вивчити ефективність застосування біогенних стимуляторів для корекції статевого циклу неплідних корів в умовах зони Лісостепу Житомирщини.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проведені впродовж 2016-2018 рр. на коровах віком від 5 до 9 років, середньої вгодованості, української чорно-рябої породи, які належать ПСП «Україна» (с. Почуйки Попільнянського району Житомирської області), що відноситься до зони Лісостепу Житомирщини. Із неплідних корів було сформовано три дослідні і одну контрольну (n=15) групи. Коровам 1 групи (n=14) вводили іхглуковіт (20 см³) і тканинний препарат з плаценти (40 см³), 2 групи (n=15) – іхглуковіт (20 см³) і тканинний препарат з печінки (40 см³), 3 групи (n=15) – іхглуковіт (20 см³) і тканинний препарат з плаценти (20 см³). Препарати вводили в ділянці лопатко-плечового суглобу, підшкірно, триразово з інтервалом 8-10 діб. Застосовані нами тканинні препарати, виготовлені за методикою В. П. Філатова та модифікованою професором Г. М. Калиновським [4–7]. Іхглуковіт вводили внутрішньом'язево один раз на добу протягом 5-ти діб [2].

Тривалість вагітності, час прояву першої стадії статевого циклу після отелення та результати осіменіння досліджуваних тварин контролювали згідно записів журналів штучного осіменіння та результатами акушерсько-гінекологічної диспансеризації.

Результати дослідження. Аналізуючи показники ефективності осіменіння корів за часом виникнення повноцінного статевого циклу слід відмітити, що найкращий результат було отримано у тварин третьої дослідної групи, яким вводили комплексно іхглуковіт і тканинний препарат з печінки та плаценти. Так, час їх результативного осіменіння був мінімальним і становив $47,0 \pm 5,11$ діб, що було вірогідно ($p < 0,01$) менше порівняно із контрольними тваринами ($94,57 \pm 1,625$ діб). При цьому даний показник у досліджуваних тварин першої та другої дослідних груп мав подібні середні значення, які суттєво не відрізнялись і складали, відповідно, $60,07 \pm 4,87$ та $62,53 \pm 4,89$ діб та вірогідно ($p < 0,05$) зменшувався порівняно з таким у корів контрольної групи.

Враховуючи, що статевий цикл і час прояву першої статевої охоти та ефективне осіменіння повинні наступати протягом 30 днів після отелення, неплідність корів в середньому становила: в першій групі – $30,07 \pm 2,35$ діб, в другій – $32,53 \pm 1,52$ діб, в третій групі – $17,00 \pm 1,14$ діб, в контрольній групі – $64,57 \pm 1,82$ дні.

Найефективнішим виявилось поєднання застосування іхглуковіту і тканинних препаратів з печінки та плацентарного комплексу, яке використовували для корів третьої дослідної групи. Показник неплідності у цій групі був вірогідно ($p < 0,001$) меншим у порівнянні із тваринами першої та другої дослідних і контрольної груп. Між тим, введення коровам іхглуковіту і окремо тканинного препарату з печінки або з плацентарного комплексу теж дало високий терапевтичний ефект порівняно із контрольною групою тварин. Відповідно, найгірші результати нами були отримані у корів контрольної групи, якими вищезазначені препарати не вводили.

Оскільки всім коровам вводили іхглуковіт, а час виникнення повноцінного статевого циклу і ефективність осіменіння у дослідних тварин були різні, то, можливо, встановлені зрушення в організмі залежать насамперед від дії тканинного препарату.

Вважаємо, що висока терапевтична ефективність поєднаного застосування тканинних препаратів з різних органів зумовлена їх синергізмом. На нашу думку, використання плацентарного тканинного препарату, виготовленого з матки тільних корів разом з плодом, навколоплідними оболонками і рідиною дало найкращі результати, тому що в ньому містяться біологічно активні речовини, подібні статевому апарату корови.

Висновки і пропозиції. 1. У корів при введенні іхглуковіту і тканинного препарату з печінки та плаценти час результативного осіменіння був мінімальним і складав $47,0 \pm 5,11$ діб.

2. При застосуванні тканинних препаратів з печінки та плацентарного комплексу в комплексі, як біогенних стимуляторів, відмічали позитивний вплив на перебіг статевого циклу – неплідність на корову становила $17,00 \pm 1,14$ діб.

Отже, за результати досліджень рекомендуємо застосовувати іхглуковіт і тканинний препарат з печінки та плаценти у дозі по 20 см³ в розрахунок на одну тварину, триразово з

інтервалом 8-10 діб, для корекції статевих циклів у великої рогатої худоби та профілактики неплідності.

Література

1. Бондаренко Г. Ф., Левицький М. А. Біостимулятори у тваринництві. Київ : Державне видавництво сільськогосподарської літератури Української РСР, 1963. 81 с.
2. Ветеринарні препарати : каталог. ТОВ «Бровафарма», 2018. 48 с.
3. Грищук Г. П., Ревунець А. С. Склад тканинного препарату виготовленого з матки різних видів тварин. *Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького*. 2008. № 2 (37), т. 10, ч. 1. С. 58–61.
4. Охрим С.А., Стравська С.М. Вміст макро- і мікроелементів у біосубстраті корів за різного перебігу післятельного періоду. *Ветеринарна біотехнологія*. 2014. Вип. 25. С. 80–81.
5. Спосіб отримання ветеринарного препарату «Фетоплацентат» для профілактики і лікування акушерських та гінекологічних патологій у корів : пат. 89579 Україна : МПК А61К 35/48, А61Р 15/00. № а200808001 ; заявл. 12.06.2008 ; опубл. 10.02.2010, Бюл. № 3.
6. Спосіб отримання препарату «Метрофет» для корекції статевого циклу ссавців : пат. 93839 Україна : МПК А61К 35/48, А61Р 15/00. № а201006615 ; заявл. 31.05.2010 ; опубл. 10.03.2011, Бюл. № 5.
7. Филатов В. П. Лечебный эффект тканевых пересадок. *Медицина*. 1937. № 11–12. С. 3–8.